

ODŠKODNĚNÍ ÚJMY NA ZDRAVÍ

Poranění hlavy a poškození mozku jsou závažným zásahem do života každého poškozeného a jeho rodiny. Najednou musí čelit mnoha novým výzvám – léčba, rehabilitace, uzpůsobení domácnosti nebo automobilu atp. – vedle toho musí také jednat s úřady nebo opatrovnickými soudy a mnoho dalšího.

V takové situaci je snadné přehlédnout jednu důležitou oblast – **odškodnění**. Přitom právě finanční kompenzace může pomoci zvládnout náročné období a zajistit potřebnou péči. Tento článek vám pomůže zorientovat se v tom, na co můžete mít nárok a jak postupovat.

Ublížení na zdraví – jaké existují nároky na náhradu újmy?

Vážný zásah do zdraví, jako je poškození mozku, se promítne hned v několika oblastech života. Úprava náhrady újmy na zdraví se je snaží zohledňovat, a proto zákon upravuje zejména tyto dílčí nároky:

1. Náhrada za bolest

Za samotnou bolest, která provázela ublížení na zdraví, a s ní spojené léčení náleží peněžní náhrada. Při poškození mozku může začínat okolo **100 000 Kč** a může dosahovat až **nižších milionů korun** (podle závažnosti zranění).

2. Náhrada za ztížení společenského uplatnění

Pokud má poškozený i trvalé následky, náleží mu jejich náhrada, která mu má vyvážit tento trvalý zásah do kvality života. Rozsah omezení se hodnotí individuálně, avšak v případech trvalého poškození mozku se typicky pohybuje v řádu **milionů korun**.

3. Náhrada nákladů spojených s péčí o zdraví

Náhrada přísluší nejen za **zakoupená léčiva** a náklady na **zdravotní péči**, ale také **cestovní náhrady** poškozeného k lékařům, **návštěv** jeho blízkých v nemocnici nebo za **péči**, kterou mu doma poskytuje rodina nebo profesionál.

4. Náhrada za ztrátu na výdělků

Poškozenému náleží kompenzace **rozdílu mezi jeho průměrným výdělkem a náhradou mzdy či nemocenskou**, kterou pobíral během dočasné pracovní neschopnosti.

Pokud v důsledku zranění nemůže dosahovat původního výdělku ani po skončení pracovní neschopnosti, má právo na **pravidelnou rentu** jako vyrovnání dlouhodobé ztráty příjmu.

5. Náhrada škody na věcech

Dojde-li poškození či zničení **věcí** poškozeného (nabouraný automobil, zničené oblečení apod.), náleží mu náhrada jejich ceny v době ublížení na zdraví.

Nároky na náhradu újmy mohou vzniknout i **osobám blízkým** poškozenému, zejména rodině. Nejčastěji se bude jednat o **náhradu nákladů**, které blízcí sami vynaložili ve prospěch poškozeného, a v případě zvláště závažného ublížení na zdraví jim může vzniknout i nárok na **náhradu duševních útrap**, který se může pohybovat okolo **milionu korun** (podle konkrétních okolností).

V závislosti na konkrétní situaci mohou poškozenému a jeho blízkým náležet i jiné náhrady.

Kdy mohou mít poškození a jejich blízcí tyto nároky? Podíváme se na některé typové situace:

Pracovní úraz – kdo za něj může?

Zjednodušeně řečeno, pracovní úraz je **poškození zdraví** (v horším případě i smrt), které zaměstnanec utrpí **v souvislosti s výkonem jeho práce**, a to v důsledku **úrazového děje**.

V praxi to může být například poranění hlavy a poškození mozku:

- při pádu ze žebříku při montáži,
- při obsluze stroje,

- nebo třeba při dopravní nehodě během pracovní cesty.

Povinnost k náhradě újmy vzniklé pracovním úrazem má **zaměstnavatel**, a to **vždy** (třeba i když k úrazu došlo nešťastnou náhodou). Může se jí však v určitých případech **zprostit** (částečně či zcela) – jedná se zejména o případy porušení BOZP ze strany zaměstnance či jeho opilosti.

Zaměstnavatel je pro případy pracovních úrazů ze zákona **pojištěn**. Jsou to právě pojišťovny, které v praxi reálně rozhodují o přiznání odškodnění a o jeho výši, a proto je jednání s nimi tak důležité.

Školní úraz – škola jako práce

Může se to zdát zvláštní, ale **školní úrazy** se posuzují podle **zákoníku práce**. To, co platí pro pracovní úrazy, tak lze vztáhnout i na ty školní. Definice školního úrazu je podobná pracovnímu úrazu s tím rozdílem, že namísto souvislosti s prací se vyžaduje, aby ke školnímu úrazu došlo **při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním**. Může se jednat například o:

- pád při tělesné výchově,
- napadení mezi žáky,
- nebo třeba zranění na školním výletě.

Za újmu vzniklou v souvislosti se školním úrazem je odpovědná **škola**. Narozdíl od pracovního prostředí však zde zákon nezavedl automatické pojištění, a je tak na školách samotných, jaké pojištění zvolí. To bohužel znamená, že **školy často nemají dostatečně vysokou pojistku, a o to více se brání školní úraz odškodnit**.

Důležitým rozdílem jsou samozřejmě také **nižší rozumové schopnosti dětí** a povinnost škol nad nimi vykonávat **dohled** – oba faktory mají vliv i na režim odškodnění.

Dopravní nehody a jiné případy úrazu

Velice častou situací, která má za následek vznik nároku na náhradu újmy na zdraví, jsou **dopravní nehody**, ať už se jedná o řidiče, který nehodu nezavinil, spolujezdce, chodce nebo jiné účastníky nehody. Velice důležitá je zde role **pojišťovny**, neboť každý řidič má povinnost mít sjednané tzv.

povinné ručení – z toho se pak náhrady újmy na zdraví hradí.

Vedle toho může k ublížení na zdraví a vzniku nároku na odškodnění docházet v mnoha dalších situacích – v důsledku spáchání **restriktivního činu**, pro nesprávně provedený **lékařský zákrok** atp.

Co řešit vedle odškodnění?

Osoby, které utrpěly poškození mozku, mohou dočasně či trvale potřebovat pomoc někoho jiného v jejich právních i jiných záležitostech (uzavírání smluv se zdravotnickými či sociálními zařízeními, správa peněz atd.) – nejčastěji se bude jednat o **opatrovníka** – toho může jmenovat soud, nejčastěji na návrh samotného poškozeného či jeho blízkých.

Poškozený může mít často nárok na přiznání **invalidního důchodu**, o který je potřeba si požádat u České správy sociálního zabezpečení.

Také může požádat o **průkaz osoby se zdravotním postižením** (kategorie **TP, ZTP, ZTP/P**), díky kterému může nabýt jistých výhod (slevy na dopravě, snížené vstupné do divadla, koncerty aj., daňové úlevy apod.).

Vedle toho může mít nárok na různé sociální dávky – nejčastěji se bude jednat o **příspěvek na zvláštní pomůcku** (od úpravy automobilu přes technologické pomůcky po stavební práce typu rozšíření dveří), **příspěvek na mobilitu** (pro nutnost dojíždět do zdravotnických či sociálních zařízení) nebo **příspěvek na péči** (pečují-li o poškozeného např. rodinní příslušníci).

Vždy bude záležet na charakteru postižení, konkrétních potřebách a celkové situaci poškozeného a jeho rodiny.

Praktické tipy

Situace každého člověka je jiná, a není tak lehké poskytnout radu, která pomůže každému. I proto je potřeba se mít na pozoru před obecnými návody na internetu, použití umělé inteligence (například ChatGPT) atd. Mohou nadělat více škody než užítku.

Přesto bychom se Vám chtěli pokusit předat pár pouček, které se nám a našim klientům osvědčily za léta naší praxe:

- 1. Nebojte se bojovat o svá práva.** Někteří poškození se bojí nebo stydí říci si o odškodnění nebo sociální příspěvky. Vyjadřování lidské tragédie v penězích není nikomu příjemné. Prostředky získané odškodněním ale mohou člověku pomoci překlenout nelehké období – například zaplacení zdravotní či sociální péče – a alespoň trochu mu ulehčit v již tak tíživé situaci.
- 2. Nenechte se odradit postojem zaměstnavatele, školy, viníka nebo pojišťovny.** Bohužel není pravidlem, že by se osoby odpovědné za újmu vzniklou ublížením na zdraví postavily situaci čelem a samy aktivně začaly odškodňovat poškozeného a jeho rodinu. Často se naopak snaží svou odpovědnost popírat či zlehčovat. Platí však, že kdo se nenechá odradit a houževnatě se bere o svá práva, dříve nebo později jich dosáhne.
- 3. S domáháním se odškodnění zbytečně neotálejte.** Řešení právních problémů není příjemné, navíc mají poškození a jejich rodina často dost práce se zdravotní, sociální a v neposlední řadě osobní stránkou věci. Bohužel to vede k otálení s uplatněním nároků na odškodnění, které se při dlouhé prodlevě mohou promlčet – poškození ze svých nároků pak nevidí nic.
- 4. Byl-li proti Vám spáchán trestný čin, nepodceňujte úlohu trestního řízení.** Policejní vyšetřování i trestní řízení před soudem obsahuje mnoho informací podstatných pro odškodnění (identifikace pachatele, svědecké výpovědi, další důkazy). Vedle toho trestní předpisy poskytují obětem trestných činů řadu práv, které jim umožní jednak ovlivnit průběh řízení, jednak se lépe domoci odškodnění.
- 5. Nebojte se nechat si poradit.** Právo není jednoduchá oblast, zákony není snadné ani číst, ani chápat. Odškodnění ublížení na zdraví není výjimkou, naopak je velmi komplexní a specializovanou oblastí, nadto velice citlivá. Odborníků-advokátů na ní je dost a mnoho jich svou odměnu přizpůsobuje situaci poškozených (např. nabízejí podílovou odměnu namísto hodinové). Kvalifikované uplatnění nároků poškozených může mít vliv na jeho rychlost, výši i samotnou existenci.

KONTAKT

- Našli jste se v textu článku?
- Nevíte si rady?
- Potřebujete pomoci?

Ozvěte se nám. Naši specialisté vám pomohou posoudit situaci a vymoci co nejvyšší možné odškodnění. Stránka s kontakty a s formulářem [ZDE](#).

**Mgr. Anežka
Kutějová**

Advokátka

**Mgr. David
Smolař**

Advokát

**Mgr. Milan
Flachs**

Advokátní
koncipient